

OD REDAKCJI

Druga pentada Biblioteki Historycznej (ks. VI-X) zachowała się jedynie we fragmentach, które znamy z przekazów pisarzy późnoantycznych (Tertulian, Euzebiusz z Cezarei) i bizantyńskich (Jan Malalas, Jerzy Synkelos, Jan Tzetzes, Konstantyn Porfirogeneta, Eustatiusz z Tessalonik). Nie ma wątpliwości, że pochodzenie jakiegokolwiek źródła „z drugiej ręki” jest jego skazą, nie oznacza to jednak, że należy je z tego powodu odrzucać. Przypadek Diodora Sycylijskiego jest tego najlepszym dowodem: nawet w publikowanych tu fragmentach znajdujemy informacje, które albo trudno by znaleźć gdzie indziej, albo też podane są w sposób znacząco odbiegający od relacji znanych nam historyków. Dlatego zdecydowaliśmy się na przybliżenie polskiemu Czytelnikowi również tej pentady. Pozwala to także na swego rodzaju konsekwencję edytorską: ponieważ opublikowaliśmy już przekłady ksiąg I-V, XI-XX, wydaniem tego tomu (VI-X) zamykamy pierwszą połowę (w sensie numerycznym) dzieła Diodora Sycylijskiego. Księgi XXI-XL przetrwały także tylko we fragmentach, a ich polska edycja jest zadaniem na przyszłość.

Diodor podzielił dzieje na czasy mityczne, które kończą się wraz z wojną trojańską, i historyczne. Księga VI opisywała jeszcze świat mitów greckich, kolejne (VII-X) relacjonowały, w przyjętym przez Diodora porządku chronologicznym, wydarzenia od upadku Troi po bitwę pod Maratonem (490 przed Chr.). Rekonstrukcja ich treści wzbudza szereg kontrowersji, w ogólnym jednak zarysie można przyjąć, że głównym tematem była, w najszerszym znaczeniu, historia Grecji macierzystej i zachodnich obszarów Śródziemnomorza, ale także Azji Mniejszej i Macedonii. Ponieważ większość opisywanych wydarzeń to konsekwencja, zdaniem Diodora, wojny trojańskiej, w ks. VII znalazł się również opis założenia Rzymu. Wydaje się, że ks. VIII zaczynała się opowieścią o pierwszej olimpiadzie (776 przed Chr.). Diodor odszedł w niej od terytorialnego przedstawiania wydarzeń na rzecz metody annalistycznej, aby z odpowiednim następstwem czasu zrelacjonować główne wydarzenia w Grecji, na Sycylii i w Rzymie. Pierwszoplanowymi bohaterami ks. IX byli lidyjski król Krezus oraz Solon, ateński reformator i prawodawca. Księga X doprowadzona została do bitwy pod Maratonem.

Aby „spiąć” symbolicznie treść ksiąg VI-X, zdecydowaliśmy się na nadanie polskiej edycji drugiej pentady tytułu „Od mitu do historii”, czyli właśnie od zakończenia wojny trojańskiej (Eneasz opuszcza Troję) po wybuch konfliktu grecko-perskiego.

Sylwester Dworacki